

Ders : **Bölgesel Ekonomi ve Bölgesel Gelişme Politikası**

Konu 1 : **Bölge tanımı**

Prof. Dr. N. Semih ÖZ

23 Mart 2020; Ankara

Bölge kavramı

Türk Dil Kurumu sözlüğü

« *Sınırları idari, ekonomik birliğe, toprak, iklim ve bitki özelliklerinin benzerliğine veya üzerinde yaşayan insanların aynı soydan gelmiş olmalarına göre belirlenen toprak parçası, mıntıka* »

Bölge kavramı

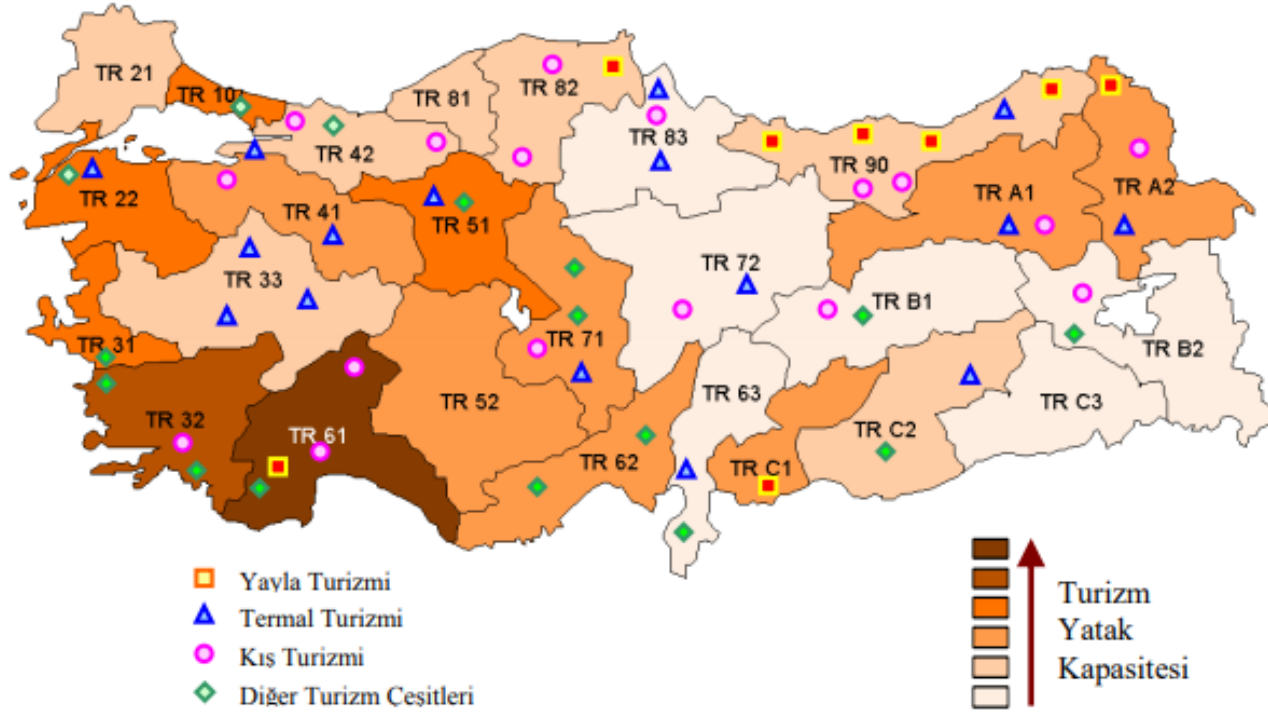
Bölge ayrımı coğrafya, tarih, sosyoloji, iktisat, idare, eğitim gibi farklı bilim dalları tarafından kullanılır ve her birinin bölge anlayışı farklıdır.

Örn. Türkiye’de turizm çeşitlilik haritası

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti Sanayi ve Ticaret Bakanlığı Bölgesel Rekabet Edebilirlilik Operasyonel Program, s. 57.

Harita 2: Turizm Çeşitlilik Haritası

Bölge kavramı

Bölge kavramı, aşağıdaki kavramlardan farklıdır.

- Saha (area)
- Mıntıka (zone)
- Mekan (space)
- Bölge (region)

Kümelenme kavramı

Bölge kavramı ile kümelenme kavramı birbirinden farklıdır.

“Kümeler, birbirlerine katma değer sağlayan bir üretim zincirinde, birbirlerine güçlü bir şekilde bağlı olan firmaların, bilgi üreten ajansların ve müşterilerin üretim ağıdır. (OECD, 1999)”

Türkiye’de bölgeler

Karl Ritter’in (Ritter, 1858) Erdkunde adlı eserinde, Osmanlı devletini nehir havzalarına ayırarak incelenmiştir.

Askeri Binbaşı Hüseyin Paşa (Hüseyin Paşa, 1887), Memalik-i Osmaniye’yi 15 iklime ayırmış ve bu sistem üzerine Osmanlı devletlerini incelemiştir.

1913 yılında, Ali Tevfik’in “Mufassal Memâlik-i Osmaniye’nin Coğrafyası” adlı eserinde, Osmanlı ülkelerini idari taksimata uygun bir şekilde ele alınmıştır.

1941 yılında Ankara’da yapılmış olan Birinci Coğrafya Kongresinde alınan kararlar sonucunda, Türkiye; 7 coğrafi bölge ve 21 bölüme ayrılmıştır.

Bölgeler arası gelişmişlik farklılıkları

Hemen hemen her ülkede belirli bölgeler diğer bölgelere göre iktisadi anlamda daha fazla gelişmiştir. Örn.

- İtalya'nın güneyi,
- Fransa'nın güney ve güney batısı,
- İsveç, Finlandiya ve Norveç'in kuzeyi,
- Hollanda'nın doğusu,
- İngiltere'de İskoçya, Wales
- Türkiye'nin Doğusu

ülkelerin diğer bölgelerine göre daha az gelişmiştir.

Bölge kavramı

«Bölgesel kalkınma konusu, sanayileşme süreci ile ortaya çıkmış ve II. Dünya Savaşından sonra önem kazanmaya başlamıştır.

Perroux, Myrdal, Hirschman, Samir Amin, Rostov gibi araştırmacılar, bölgesel kalkınma ve "dengesiz gelişme" konularında çalışmalar yürütmüşlerdir.

1970'li yıllardan sonra bölgelerin iç dinamiklerini ve sosyal aktörlerin katılımını ön plana çıkaran, uluslar arası etkileşimleri de dikkate alan yeni bölgesel kalkınma anlayışları ortaya çıkmaya başlamıştır.

Bölge kavramı

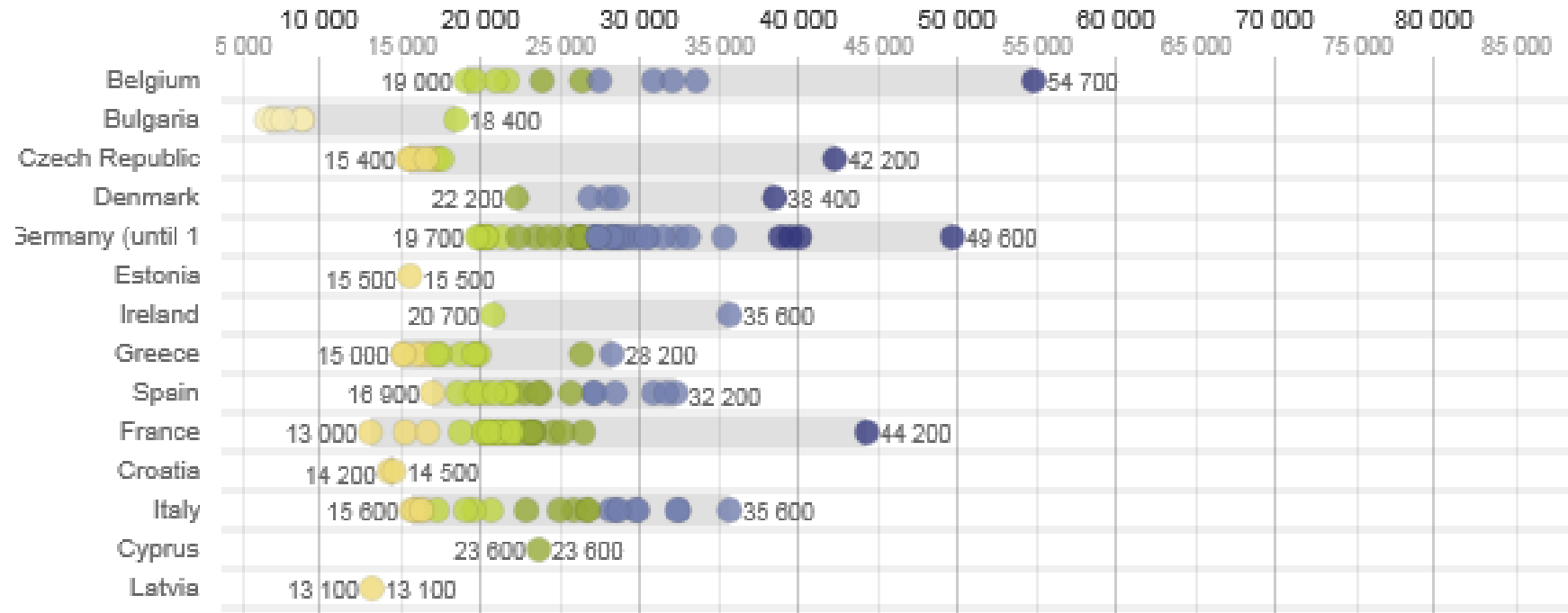
Avrupa Birliğinde ekonomik bölgelerin sınıflandırılması için düzenlenmiş hiyerarşik sisteme İBBS-NUTS denir.

İBSS : İstatistikî Bölge Birimleri Sınıflandırması

NUTS: Nomenclature of Territorial Units for Statistics

Avrupa Birliğinde bölge

Regional gross domestic product (PPS per inhabitant) by NUTS 2 regions

Bölge kavramı

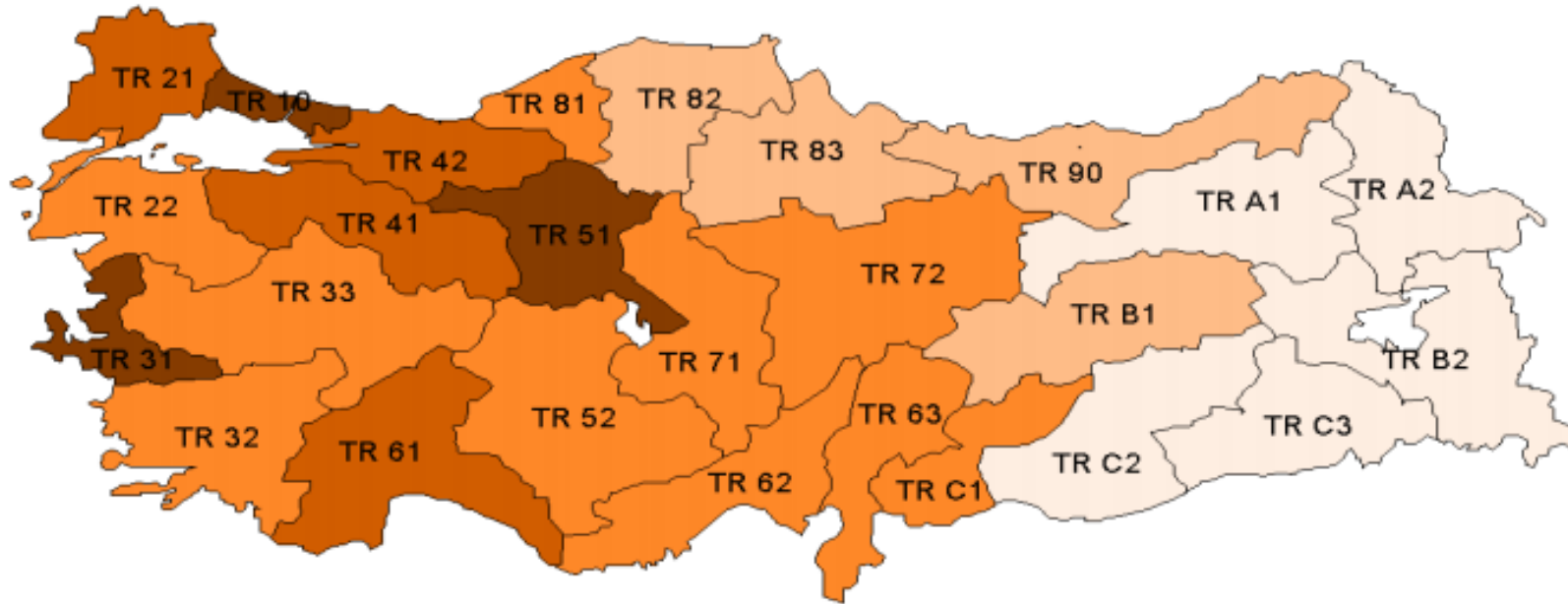
Türkiye'nin İstatistikî Bölge Birimi Sınıflandırması (İBBS'si)

Bölgeler arası gelişmişlik farklarının azaltılmasına yönelik olarak bölgelerin sosyo-ekonomik analizlerinin yapılması ve Avrupa Birliği (AB) ile karşılaştırılabilir veriler üretilmesi amacıyla AB bölgesel sınıflandırması olan NUTS ölçütlerine göre tanımlanmıştır.

28/08/2002 tarih ve 2002/4720 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı

	TR
1.Düzyey	12 adet
2.Düzyey	26 adet 2. düzeyde bölge birimleri
3.Düzyey	81 adet il

Türkiye’de 2. düzeyde bölge birimleri

KAYNAK

Türkiye Cumhuriyeti Sanayi ve Ticaret Bakanlığı (2007), Bölgesel Rekabet Edebilirlik Operasyonel Programı

Ramazan ÖZEY (2016), Bölgesel Coğrafya Serüveninde Yanılgılar, Marmara Coğrafya Dergisi, Yıl: Temmuz 2016, Sayı: 34, ss.98-106

Zeynel Dinler (2005), Bölgesel İktisat, Ekin Kitabevi Yayınları, Bursa.

